

WPROWADZENIE

Współczesne przemiany społeczno-gospodarcze dokonują się na skutek wielu czynników związanych głównie z wkraczaniem społeczeństwa w informacyjną fazę rozwoju, niekorzystnym wpływem kryzysu na rozwój ekonomiczny i społeczny, a także zmianami systemu gospodarowania krajów wdrażających reguły gospodarki rynkowej. W różnym stopniu oddziałują one na poszczególne sektory gospodarki, co przejawia się z jednej strony recesją wielu, najczęściej tradycyjnych, sektorów produkcji i usług, a z drugiej intensyfikacją działalności sektorów reprezentujących zwłaszcza zaawansowane technologie. Procesy te z różnym nasileniem dokonują się w światowej przestrzeni społeczno-gospodarczej, co wynika z odmiennych uwarunkowań poszczególnych układów przestrzennych (europejskich, krajowych, regionalnych, lokalnych) dla pobudzania endogenicznych i przyciągania egzogenicznych czynników rozwoju. Do tego nurtu w pewnym zakresie nawiązują poszczególne artykuły dotyczące zróżnicowań przestrzennych wybranych dziedzin życia gospodarczego w układach krajowych i regionalnych. Zaprezentowano w nich wyniki prac badawczych oraz opis wybranych zagadnień, a także przegląd literatury przedmiotu dotyczącej podejmowanej w tym zakresie problematyki badawczej.

Dla pobudzania procesów rozwoju układów krajowych ważnym zagadnieniem jest m.in. tworzenie warunków dla rozwoju działalności innowacyjnej przedsiębiorstw przez zwiększanie nakładów na prace badawczo-rozwojowe, które w istotny sposób wpływają na podnoszenie konkurencyjności oferowanych produktów (G. Nycz). Działania w tym zakresie w dużej mierze określają pozycję danego kraju w rankingu gospodarek opartych na wiedzy (P. Nowak). Ważną rolę w tym zakresie odgrywają uwarunkowania stwarzane przez instytucje otoczenia biznesu oraz jakość instytucji wspierających działania innowacyjne przedsiębiorstw i miast (J. Dominiak; A. Golejewska; S. Sanetra-Półgrabi).

W procesie przemian społeczno-gospodarczych istotna rola przypada rozwojowi nowoczesnych sektorów, które wpływają na poziom rozwoju gospodarczego krajów i układów przestrzennych (I. Rodionova, U. Mizerovskaya), przepływu strumieni informacji o charakterze społeczno-psychologicznym (K. Lidin), a także stosowanie nowych technik badawczych rozwoju przestrzennego miast (K. Temurçin, G. Uluşar). Współczesny rozwój społeczno-gospodarczy dokonuje się w znacznym stopniu w wyniku zwiększania aktywności zawodowej ludności oraz podnoszenia jej poziomu wykształcenia i przygotowania zawodowego (O. Šerý, V. Toušek). W fazie społeczeństwa postindustrialnego zmienia się rola poszczególnych sektorów w gospodarce wielu krajów i regionów, na co wpływ ma także sytuacja kryzysowa (P. Maśloch). Przemiany gospodarcze wpływają na atrakcyjność układów przestrzennych dla realizacji celów i planów życiowych ludności, czego wyrazem są zmiany

w ruchu migracyjnym (D. Nowotnik). Pozytywne zmiany powinny wpływać na podnoszenie jakości życia ludności i możliwości kształtowania nowoczesnego społeczeństwa (N. Batsun).

Przedstawione prace wskazują na duży stopień zróżnicowania układów przestrzennych dla możliwości wdrażania nowych reguł gospodarowania nawiązujących do reguł społeczeństwa informacyjnego.

Polecając uwadze Czytelników kolejny tom „Prac Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego”, zapraszamy do współpracy oraz oczekujemy na uwagi i sugestie mające na celu podnoszenie jakości kolejnych tomów czasopisma.

Zbigniew Ziolo, Tomasz Rachwał